

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Έν Ἑλλάδι Δραχ. 10
Ἀλλοδαπῆς Δρ. χρ. 10

Ἀρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκάστου μηνός.

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριον ἄρθρον (εἰς τί ὀφείλεται ἐνῶν Ἀργίων ἡ συμπάθεια πρὸς τοὺς Βουλγάρους). — Μακεδονία (Ἐπαρχία Σιατίστας). — Αἰδημῶδεις ἐλληνικαὶ μελωδίαι (τὸ ἔργον τοῦ κ. Παχτίκου). — Ἀγγέλματα καὶ θρύλοι. — Ἡπειρος (πῶς ἔχουσιν ἀληθῶς τὰ κατὰ τὴν ἰταλικὴν καὶ βλαχικὴν προπαγάνδα). — Ἡ εἰς τὸ ἔκτον ἔτος τῆς ζωῆς τοῦ εἰσοδὸς τοῦ « Ἀγῶνος ». — Τὰ ἐν Ἑλλάδι. — Τελευταῖαι εἰδήσεις.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 1 Ἀπριλίου 1904.

Ἀρά γε δὲν θά φανῇ περίεργος καὶ δὲν θά προκαλέσῃ τὰς ὑποψίας τῶν ἀγνοουσίων πρὸ πάντων ἐκείνων τοῦ Λονδίνου φιλανθρωπῶν, οἵτινες γῆν τε καὶ θάλασσαν κινουσὶν ὑπὲρ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ (!!!) τῶν Βουλγάρων ἔργου ἐν Μακεδονίᾳ, ἡ σύμπτωσης τούτων τῶν σπουδαίων εἰδήσεων, ὅτι οἱ μὲν ἀρχηγοὶ τῶν βουλγαρικῶν κομιτῶν ἐξέδωκαν προκηρύξεις πρὸς τὰ ἀπανταχοῦ τῆς Μακεδονίας μέλη αὐτῶν συνιστώσας πλήρη ἀπογῆν ἀπὸ πάσης βιαιοπραγίας καὶ ἀπόλυτον ἡσυχίαν, ἡ δὲ βουλγαρικὴ κυβέρνησις κατάρθωσε νὰ υπογράψῃ τὴν πρὸς τὴν Τουρκίαν ἀπο πολλοῦ συζητουμένην σύμβασιν;

Ποῖοι εἶναι οἱ ὅροι τῆς συμβάσεως ταύτης, ἂν πράγματι συνωμολογήσῃ, ἀληθῶς ἀγνοοῦμεν ἐν τῷ παρόντι· ἀλλ' ἐπιτρέπεται νὰ εἰκασωμεν τὸ περιεχόμενον αὐτῶν μετὰ πάσης σχεδὸν ἀσφαλείας, ὅταν ἀναμνησθῶμεν, ὅτι αἱ ἀγωνιώδεις προσπάθειαι τοῦ Νάτσενβιτς ἐν Κωνσταντινουπόλει κατέτεινον εἰς τὸ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν πάνοπλον Τουρκίαν νὰ ἐισβάλῃ εἰς Βουλγαρίαν ὡς ὑπαίτιαν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ἀνωμαλιῶν, ἅτε ἐν γνῶσει, τῇ ἀνοχῇ καὶ τῇ φανερᾷ ὑποστήριξί τῆς συντασσόμενων καὶ ἐξοπλιζόμενων τῶν δολοφόνων ὁμάδων, ἃς ἀξιωματικοὶ Βούλγαροι περιήγον ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς τὸ ἄτιμον ἔργον τῆς δολοφονίας παντὸς ὅ, τι δὲν θέλει νὰ εἶναι βουλγαρικόν.

Ὅποια ἔλαβεν ἀνταλλάγματα ἡ Βουλγαρία ἐκ τῆς προκειμένης συμβάσεως ὁ προσεχὴς θὰ διευκρινήσῃ χρόνος, ὀφείλομεν δὲ νὰ ἀναμείνωμεν τὴν παράδοσιν αὐτοῦ, ὅπως μετὰ βεβαιότητος κρίνωμεν τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς τουρκικῆς τυφλώσεως εἰς τὰ δόλια τοῦ σλαβισμού τεχνάσματα. Ἄλλ' ἀνεπίδεκτα ἀμφιβολίας εἶναι τὰ ἀνταλλάγματα, ἅτινα ἔδωκεν ἡ Βουλγαρία, ὅπως λάβῃ ἰσως βεράτια τινὰ ἐν Μακεδονίᾳ, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐξαρτίας, ὅπως ἰδούη σχολεῖα καὶ διορίξῃ διδασκάλους (δεξιότερον χειρίζομενος τὸ δολοφονικὸν ἐγγχειρίδιον τῆς γρηφάσιμης). Τὰ ἀνταλλάγματα αὐτὰ συνίστανται εἰς τὸ ὅτι ἡ βουλγαρικὴ κυβέρνησις ἀνέλαβεν ἐπὶ ἰδίᾳ εὐθύνην τὴν ἐξάλυσιν τῶν ἀπαίσίων κομιτῶν ἢ τὴν ἀνακοπήν τῶν βδελυρῶν ἐνεργειῶν τῶν.

Οὕτω ἐξηγεῖται ἡ σύγχρονος διακρήρυξις τῶν κομιτῶν περὶ ἀναστολῆς τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἔργου τῶν. Ἀλλ' ἡ βουλγαρικὴ πανουργία, ἀπ' οὗ κατάρθωσεν ἤδη νὰ εὐρίσκη ἐν Παρισίοις μὲν εὐθηνούς συνηγόρους, ἐν Λονδίῳ δὲ μωροτάτην προθυμίαν εἰς τὸ νὰ πιστεύωνται καὶ αὐταὶ αἱ χονδροειδέσταται ψευδολογίαι τῆς, ὥφειλε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐξ ὑπερτέρας ἀνάγκης ἀνακοπήν τοῦ ἔργου τῆς ἐν Μακεδονίᾳ. Πρὸς τοῦτο μετὰ κυνικῆς ἀναιδεῖας διακηρύττει, ὅτι οὐδεμίαν ἐπὶ τοῦ παρόντος θὰ προκαλέσῃ ταραχὴν ἐν Μακεδονίᾳ ἀναμένονσα τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς μακεδονικῆς χωροφυλακῆς καὶ τῆς φιλανθρωπικῆς ἀνάρξης τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, αἵτινες ἀνέλαβον τὸ ὑψηλὸν ἔργον τῶν ἐν Μακεδονίᾳ μεταρρυθμίσεων.

Ἄλλ' οἱ ἀγαθοὶ ἐπίσκοποι τοῦ Λονδίνου καὶ οἱ κορυφαῖοι φιλελεύθεροι ἐκείνοι Ἀγγλοὶ πολιτικοί, οἵτινες ἀνέλαβον νὰ κινήσωσι τὴν ἀγγλικὴν φιλανθρωπίαν, ὅπως περιενδύσῃ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα καὶ ὅπως θρέψωσιν ἐκείνους, οἵτινες φρονέουσιν ὅχι Τούρκους, ἀλλὰ χριστιανούς, ὅχι ἐνόπλους, ἀλλ' ἀπολέμους ἱερεῖς καὶ διδασκάλους, ἔστιν ὅτε καὶ παιδία, ὅχι μὰ τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης δι' ἄλλην αἰτίαν ἢ διότι τὰ θύματα ταῦτα ἴδουσι νὰ εἶναι ὀρθόδοξοι μᾶλλον ἢ σχισματικοί, ἔλθῃ ληγες μᾶλλον ἢ Βούλγαροι, οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι Βρεττανοὶ δὲν συνέλαβον τὴν ἐλαχίστην ὑπόνοιαν καὶ δὲν ἠπόρησαν· διὰ τί τὰ λεγόμενα ἐπαναστατικὰ κομιτῶν τῶν Βουλγάρων ἀνέκρουσαν οὕτω αἰφνιδίως πρῶταν καὶ ὑπόσπονται νῦν πρὸς τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν διπλωματίαν τῆς Εὐρώπης ἀπόλυτον ἡσυχίαν ἐν Μακεδονίᾳ; Μὴ ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ὁ Ἰταλὸς ὀργανωτὴς τῆς χωροφυλακῆς δὲν ἐφθάσεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν καὶ δὲν διασκέπτεται ἔκτοτε μετὰ τῶν Εὐρωπαίων αὐτοῦ συναδελφῶν περὶ τοῦ ὁργανισμοῦ τῆς περιλαλήτου μακεδονικῆς χωροφυλακῆς; Μὴ δὲν ἦτο αὐτοῖς γνωστὸν τὸ ἐν Μυρσέῃ μεγαλεπήβολον καὶ θαυματοργικὸν σχέδιον; Μὴ αὐτοὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομιτῶν δὲν διεκέρυττον πρὸ δύο μῶλις μηνῶν τὸ μάταιον καὶ ἄπρακτον τοῦ σχεδίου τούτου καὶ δὲν ἠπείλουν τὴν οἰκουμένην, ὅτι αὐτοὶ δὲν θὰ ἡσυχάσωσιν, ἂν μὴ ἴδωσιν αὐτονομουμένην τὴν Μακεδονίαν; Μὴ ἐν ταῖς ἀπειλαῖς ταύταις δὲν ὑπεκρίνοντο μετ' ἀριστοτεχνικῆς τῷ ὄντι δεξιότητος ἰδιόζουσαν ὁργὴν πρὸς τὴν Ρωσίαν ἕνεκα τῶν ἐν τῶν δόξων δὲν ὤφειλε παραστάσεως τῆς περὶ καταδιώξεως τῶν κομιτῶν καὶ καταστολῆς τοῦ ἀπαίσίου τῶν ἔργου;

Γινώσκει ἀληθῶς ὁ σλαβισμὸς ἄριστα τὴν βαθεῖαν καὶ πατροπαράδοτον τῶν Ἀγγλῶν ἀδυναμίαν, ἐξ ἧς εὐάλωτα πίπτουσι θύματα εἰς τὴν ἐκάστοτε στηνομένην παγίδα τῆς ἐπιτετηδευμένης καὶ ὑποκριτικῆς ἐχθρότητος Βουλγάρων κατὰ τῶν Ρώσων καὶ τούτων κατ' ἐκείνων. Ἡ οἰκτρὰ αὕτη καὶ προσιδιόζουσα εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς εὐπιστία ἔδωκεν εἰς τοὺς Βουλγάρους ὅ, τι καὶ δι' ἄρθρου αἵματος καὶ ἀπειρῶν χρημάτων ἐπέδωκεν οἱ Ρῶσοι, ὑπεκρίνοντο δ' εἰτα, ὅτι δὲν ἤθελον, τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν. Ἡ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν σχισθεῖσα συνθήκη τοῦ Ἀγίου Στεφάνου συνερράφει διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν χειρῶν καὶ τὸ αὐτὸ νῦν τέχνασμα μετέρχεται ὁ σλαβισμὸς, ὅπως διὰ τῶν ἀγγλικῶν χειρῶν ἐφαρμοσθῇ τὸ κακὸν ἔργον τοῦ σλαβισμού, ὅπερ κατεβίβαζε τοὺς Βουλγάρους εἰς τὸ Αἴγατον.

Ἀρά γε θὰ ἀπατηθῶσι καὶ πάλιν οἱ Ἀγγλοὶ καὶ θὰ πιστεύωσι τὴν μόνην πρὸς ἡλίθιους δικαιολογίαν, ὅτι ἀναμένουσιν οἱ ἐν Βουλγαρίᾳ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ μεταρρυθμίσεων; Ὁ ἐμμενίσιν εἰς τὴν ἀξιοδοκίαν ἐκείνην ἀδυναμίαν, τὴν κυρίαν ἀφορμὴν πάσης περὶ τοῦτο πλάνης τῶν Ἀγγλῶν κατὰ τὰ τελευταῖα εἰκοσιν ἔτη, τοῦ νὰ διαβλέπωσιν ἐν τοῖς Βουλγάροις ἀντὶ προσκόπων τῶν ὑποδουλωτικῶν τῆς Ἀνατολικῆς σχεδίων τῆς Ρωσίας προμάχους κατὰ τῆς ῥωσικῆς ἐξαπλώσεως καὶ ἀμύλητου τοσοῦτον, ὥστε νὰ μὴ διαβλέπωσι στενωτάτην ἀλληλεγγύην, ἥτις συνέχει καὶ νότιον καὶ βορειὸν σλαβισμόν καὶ συντάσσει αὐτὸν ὡς ἡνωμένην δύναμιν κατὰ τοῦ ἀντισλαβικοῦ πολιτισμοῦ ὅλης τῆς ἄλλης Εὐρώπης; Ἐμεινεν ἀγνώστον ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ ἐνθουσιώδες ἅμα τῇ ἀρχῇ τοῦ κατὰ τῆς Ἰαπωνίας πολέμου κήρυγμα ὑπὲρ τῆς Ρωσίας τοῦ Μιχαηλῶσκη, αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δολοφονικῶν συμμοριῶν, ὅστις ἐκέρυττε πρὸ ὀλίγων μηνῶν, ὅτι οὐδένα θὰ ἀκούσωσιν οἱ Μακεδόνες ἐν τῇ ἐπιμονῇ αὐτῶν πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ καθεστῶτος καὶ οὐδὲν ἠκούσθη ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ γῶρᾳ, ὅτι πεντακόσιοι ἄνδρες ἐκ τοῦ συρρέτου, ὅστις ἐξεπέμπετο ἀνὰ πᾶν ἔαρ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅπως σφάζῃ Ἑλληνας μᾶλλον ἢ πολεμῇ τοὺς Τούρκους, ἐξεκίνησαν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ συνετάχθησαν εἰς τοὺς ἐθελοντάς τοῦ ῥωσικοῦ στρατοῦ, ὅπως πολεμήσωσι τοὺς Ἰάπωνας; Ὅλος

ὁ ἄλλος κόσμος βλέπει καὶ μόνον ἡ ἀγγλικὴ φιλανθρωπία ἐθελοτυφλοῦσα δὲν διακρίνει, ὅτι εἰς τοὺς Ἰάπωνας ὀφείλουσι τὰ ἀντισλαβικὰ ῥῶλα τῆς νοτιανατολικῆς Εὐρώπης τὴν ἐκχειρίαν ταύτην, ἣν ὑπόσποντον τὰ βουλγαρικὰ κομιτῶν ὡς πρὸς τὴν δολοφονὴν ἀποστολῆν τῶν καὶ ὅτι ἡ δεινотάτη περιπλοκὴ τῆς κεκρυμμένης προστάτιδος τῶν Βουλγάρων ἐν τῇ Ἐσχάτῃ Ἐφᾷ ἐξηνάγκασε καὶ βουλγαρικὴν κυβέρνησιν νὰ συνδιαλλαγῇ πρὸς τὴν Τουρκίαν καὶ κομιτῶν νὰ παύσωσι δολοφονοῦντα; Ἀρά γε μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχουσι ἄνθρωποι πιστεύοντες, ὅτι δύναται νὰ μεταστραφῇ ὁ ῥοῦς τῶν ποταμῶν πρὸς τὰς πηγὰς τῶν; Τῇ ἀληθείᾳ θὰ εἶναι οἰκτρὸν καὶ ἀποτρόπαιον καὶ ἐπιδολαφὴ εἰς τὴν εὐθυκρίσιν καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους ὡς ὑπερμάχου τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς Εὐρώπης, εἰ καὶ ἀκίνδυνος δὲν θὰ εἶναι ἡ πλάνη αὕτη ἐν λίαν προσεχῇ μέλλοντι οὐδ' εἰς αὐτοῦ τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους τὰ ἀληθῆ συμπερόντα.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΕΠΑΡΧΙΑ ΣΙΑΤΙΣΤΑΣ

Ἐκπαιδευτικὴ κίνησις Σιατίστας. — Σχολεῖα, διδάσκαλοι καὶ μαθηταί. — Πόροι τῶν Σχολείων. — Οἶον τὸ καθήκον τῶν διδασκάλων.

Βεβαίως, κύριε Διευθυντά, σπανίως θὰ ἀνέγνωσαν οἱ φίλοι τοῦ « Ἀγῶνος » ἀναποκρίσεις ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως καὶ διὰ τοῦτο ἔτι μᾶλλον συναισθάνομαι τὴν εὐθύνην, ἣν ἀναλαμβάνω ἰσως ἐγὼ πρῶτος νὰ μεταδώσω αὐτοῖς πιστὴν ὁπωσδήποτε εἰκόνα τοῦ μεσογείου καὶ μακρᾷ παντὸς δικτύου συγχωρονομίας εὐρισκομένου τόπου ἡμῶν.

Πράττων δ' αὐτὸ δὲν ἐπιχειρήσω νὰ περιγράψω πᾶσαν τὴν ἐπαρχίαν ἡμῶν περιλαμβανούσαν πλὴν τῆς Σιατίστας κομπούλης ἄλλας ἀξίας λόγου, ἃς ἄλλοι ἐκασταχοῦ ἐπιτόποι ἄνδρες ἀρμοδιότερον ἐμοῦ δύναται νὰ περιγράψωσιν ἐξαιρῶντες τὴν ἐθνικὴν καὶ κοινωνικὴν αὐτῶν ὁρᾶν. Δὲν εἶναι δ' ἀσήμαντοι ἐθνικῶς αἱ κομπούλεις τῆς ἐπαρχίας ἡμῶν Σέλιτσα, Βογατσικόν, Βλάτση, Κωνσταντσίικον καὶ τὰ ὑπερεξήκοντα χωρία αὐτῆς, διότι ἀπαρτίζονται ὑπὸ καθαρῶς ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἄκρατον τὴν ἐλληνίδα φωνὴν φεγγομένου καὶ προσηγόμενον ἐν πολιτισμῷ καὶ παιδείᾳ· ἐν παιδείᾳ μὲν διὰ τῶν τεμενῶν τῶν Πιερίδων μουσῶν, ὧν προέχει τὸ ἐν Τσοτυλίῳ γυμνάσιον, ἐν πολιτισμῷ δὲ διὰ ταύτης τε καὶ διὰ τῆς πείρας, ἣν πλείστοι τῶν ὀρειῶν κατοίκων ἀνατὸν περὶ ἡμᾶς νόσον τῆς Ἀνατολῆς συμπαντα συλλέγουσιν, ὅταν, μὴ δυνάμενοι νὰ τυχῶσιν ἀνέτου βίου ἐν γῇ ὀλίγῃ ἢ μὴ αὐτάρκει, περιέρχονται πολλῶν ἀνδρῶν ἄστεα μετερχόμενοι διάφορα ἐπαγγέλματα.

Ἡ γῶρα τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας εἶναι τὰ πολλὰ ὀρεινὴ καὶ κατ' ὅλου εἰπεῖν αὐτάρκης, περιφραγμὴ δ' εἶναι ἰδίᾳ οἰοῖται, οὐς παράγει ἡ ἀμπελόφυτος γῆ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἐρυθροὶ καὶ λίαν αὐστηροὶ καὶ ισχυροὶ ὄντες· τούτων διάφορον εἶδος εἶναι τὸ « ἡλιάστον », ἐξαιρῶν τοῦ ποιότητος καὶ εἰδικῆς παρασκευῆς οἴνου. Ἡ πόλις ἡμῶν διακρίεται εἰς δύο μεγάλας κοινότητας τὴν Χώραν καὶ τὴν Γεράνειαν, ὧν ἡ μία ὑπέρεκειται τῆς ἄλλης ἐπὶ ὑψηλῷ κειμένῃ.

Ἡ φιλομουσία διαφόρων ἐκλεκτῶν τῆς πατρίδος ἡμῶν τέκνων στεγάζεται καὶ θεραπεύει δούτως τὰς Μούσας, εἰ δὲ ἀγλαὶ τῶν ἡμετέρων σχολείων καρπὸν προχέονται τῇ διδασκῇ παιδείαν κοινωνίᾳ ἡμῶν ἀφθόνως.

Κυρίως ἡ περὶ τὰ γράμματα σοβαρὰ πωσ ἔργασία ἤρξατο ἐνταῦθα, ὅτε ἐλόκληρον τὸ ἐλληνικὸν γένος ἀνεγεννᾶτο καὶ συνηθλάνετο, ὅτι εἶχεν ἀτομικὸν χαρακτῆρα ἴδιον, ἐπέθει ἐλευθερίαν καὶ ἀνελάμβανε τὰν ἀγῶνα τῶν γιγάντων κατὰ τῆς μακράϊωνος δουλείας, ὃν ἡ πέλις ἡμῶν καὶ ἡ Μακεδονία πᾶσα ἀκόμη διατελεῖ. Τῆς παλαιᾶς δ' ἐκείνης σχολικῆς τοῦ

τόπου ἡμῶν δράσεως δημιουργήματα εἶναι ἄλλοι τε καὶ τὸ ἐπιφανές τῆς πατρίδος ἡμῶν τέκνον, ὁ αἰδίδιμος ἄλλοτε καθηγητὴς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ Θ. Μανουσῶς, διακριθεὶς οὐχὶ μόνον διὰ τὴν παιδείαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν φιλοπατίαν αὐτοῦ, ἅτε κληροδοτήσας τοῖς σχολείοις ἡμῶν ἴδιον κληροδοτήμα πρὸς μόρφωσιν ἐπιστημόνων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, καὶ τὴν ἐκ τριῶν χιλ. τόμων πολυτίμον βιβλιοθήκην αὐτοῦ.

Τὰ νῦν ἐν ἐνεργείᾳ σχολεῖα τῆς πόλεως ἡμῶν εἶναι τὰ ἑξῆς:

α') Νηπιαγωγεῖον τετρατάξιον ἐν τῇ κάτω συνοικίᾳ, εἰς ὃ φοιτῶσιν 160 νήπια ἄρρενα καὶ θήλεια. Διδασκάλισσαι 2.

β') Ἀστικὴ σχολὴ ἄρρέων πεντατάξιος ἐν τῇ κάτω συνοικίᾳ μετὰ 190 μαθητῶν καὶ 4 διδασκάλων.

γ') Νηπιαγωγεῖον πεντατάξιον ἐν τῇ ἄνω συνοικίᾳ μετὰ 250 νηπίων ἄρρέων καὶ θηλέων καὶ 4 διδασκαλίσσων.

δ') Ἀστικὴ σχολὴ ἐξατάξιος ἐν τῇ ἄνω συνοικίᾳ μετὰ 280 μαθητῶν καὶ 6 διδασκάλων.

ε') Τὸ Τραμπάττειον γυμνάσιον, ἔδρυμα ἐκπαιδευτικῶν ἐπιφανέστατον, ὀφειλόμενον τῇ φιλομουσίᾳ καὶ φιλοπατίᾳ τοῦ αἰδίδιμου Σιατιστέως Ι. Τραμπάτση. Ἐν τῷ γυμνασίῳ τούτῳ ἐλειτούργησαν ἐπὶ τῇ αἰτῇ πληρῆς, ἀποτελούμενον ἐξ ἑξ. τάξεων· αἱ οἰκονομικαὶ ὁμῶς ἀνωμαλίας, αἵτινες πρὸ τινων ἐτῶν ἐπῆλθον ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν Ἑλλάδα, ἐπέδρασαν καὶ ἐπὶ τῆς παρουσίας τοῦ καθ' ἡμᾶς Γυμνασίου, περικόφαντος εἶνα ἕνεκα τούτῳ τὰς δύο ἀνωτέρας τάξεις. Οἱ φοιτῶντες νῦν εἰς αὐτὸ μαθηταὶ ἀνέρχονται εἰς 50, διδασκόμενοι ὑπὸ 5 εὐπαιδευτῶν καὶ φιλοπόνων καθηγητῶν.

Ἐν συνόλῳ, ὡς βλέπετε, ἔχομεν ἐν Σιατίστῃ 900 περίπου νεαροὺς ἐλληνικοὺς βλαστῶντες καθ' ἑκάστην ἐνιαυτὸν ποτιζομένους τὰ νόματα τῆς ἐλληνικῆς μορφώσεως, καὶ 21 εὐπαιδευτῶν διδασκάλους, ἀπαντας σχεδὸν ἐντοπίους. Ἡ ἐτησίᾳ δαπάνη τῶν σχολείων τούτων εἶναι περίπου 730 τουρκικαὶ λίραι, προερχόμεναι τὸ μὲν ἐκ τῶν προσόδων διαφόρων κληροδοτημάτων, τὸ δὲ ἐκ συνεισφορῶν καὶ δωρεῶν παντοδαπῶν.

Ἐλλείψει τινὲς τῶν ἱερῶν ἡμῶν ἰδρυμάτων βελτιοῦνται ὁσονούπω, διότι οἱ μὲν φιλοπάτριδες Σιατιστεῖς ἀδελφοὶ Τσιτσόπουλοι, ἔμποροι ἐν Βελιγραδίῳ, ἐδήλωσαν, ὅτι θάνοι-κοδομήσωσι τὸ ἐρειπωθὲν σχεδὸν παρθεναγωγεῖον, δύο δὲ ἀδελφότητες « ὁ ἅγιος Χριστόφορος » καὶ « ὁ Προφήτης Ἡλίας » ἐπεβάλοντο ἡ μὲν πρώτη τὴν μεγέθυσιν καὶ τὸν καλλωπισμὸν τοῦ Ἀγ. Νικολάου ὡς κεντρικοῦ τῆς πόλεως ναοῦ, ἡ δὲ τὴν ἀνέγερσιν ἀστικῆς σχολῆς. Γνωρίζομεν, ὅτι εἶναι μικροὶ οἱ πόροι τῶν ἀδελφότητων ἡμῶν, ἀλλ' ὁμῶς θὰ χωρήσωμεν ἐν ὁμονοίᾳ καὶ μετ' ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς, προβαλλόμενοι ἀπὸ τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα, καὶ ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῆς ἀκαίφηνος στοργῆς πρὸς τὸν τόπον ἡμῶν.

Ἐλπίζω, δὲ, ὅτι θὰ εὐτυχῶς νὰ ἀναγγεῖλω τῷ πρᾶσι τῷ « Ἀγῶνι » ταχέως τὰς προόδους τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων, ὧν σεβαστὸς καθηγεμῶν καὶ ἀντιληπτῶν εἶναι ἡ γεραρὰ Μητρόπολις ἡμῶν.

Σ. « Ἀγῶνος ». Τῶν ἡμετέρων εὐχαριστιῶν ἀξιότατος ἀποδείκνυται ὁ φίλος ἐπιστήμων, καθιστῶν ὁπωσδήποτε γνῶσιν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις γῶραν τόσον προσφιλεῖ ὅσον καὶ ἀγνωστον ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτῆς ταῖς ἱστορικαῖς τε καὶ γεωγραφικαῖς καθ' ὅλους τοὺς χρόνους. Ἄσπι δὲντος, ἀφ' οὗ οἱ ἀλφειοὶ ἄνθρωποι ἤρξαντο παταχοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς νὰ δημιουργῶσιν ἱστορίαν, οὐδεμίᾳ ἐλληνικῇ γῆς αἱ ἱστορικαὶ τῆς καὶ μερὸς οἱ μερὸς εἶναι τοσοῦτον ἀγνωστοὶ ὅσον αἱ τῆς Μακεδονίας καὶ διὰ τὴν μεσογείαν αὐτῆς μερῶν. Καὶ περὶ ὅθεν μὲν τῷ ἡμετέρῳ φίλῳ Σιατιστῇ, ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς διδάσκαλοι τῆς πατρίδος αὐτοῦ καὶ εὐμαθεῖς εἶναι καὶ φιλόπονοι, εἴμεθα μάλιστα πρόθυμοι νὰπο δώσωμεν τὰς ἀρετὰς ταύτας καὶ πᾶσι τοῖς διδασκαλοῖς τῆς ἐπαρχίας Σιατίστας, τῆς Κορίνθου, τῆς Κόζανης, τῆς Καστορίας, ἀλλὰ δὲν δύναμεθα νὰ παρίδωμεν, ὅτι ἡ πατριωτικὴ τῶν ἐνταχοῦ τῆς Μακεδονίας διδασκάλων δόξασι λίαν στενὰ ἐχάραξε τὰ δόξα αὐτῆς, ἂν νομίζῃ, ὅτι πληροὶ τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀποστολήν, ἐφ' ὅσον δούτως διδάσκη τὴν ὑπὸ τοῦ

